

2023

KARMA EĞİTİM ÇALIŞTAY RAPORU

Gözden Geçirilmiş 2. Baskı

WWW.MAARIFPLATFORMU.COM/

Karma Eğitim Tartışmalarına Pedagojik ve Bilimsel Bakış Çalıştay Raporu

Yayıncı: Maarif Sivil Toplum Kuruluşları Platformu

Yayın no: 01

Gözden Geçirilmiş 2. Baskı (1.10.2023)

Web: www.maarifplatformu.com

E-posta: maarifplatformu@gmail.com

Telif Hakkı: Maarif Platformu, 2023.

Kaynak göstermek şartıyla her türlü alıntı yapılabilir. Ancak Maarif Platformu kaynak verilmeksizin basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz.

Önerilen Atıf: MAARİF PLATFORMU. (2023). Karma Eğitim Tartışmalarına Pedagojik ve Bilimsel Bakış Çalıştay Raporu (Rapor no:01). İstanbul.

Koordinatörler: Osman Çakmak, Mehmet Ali Gündoğdu, Ali Tüfekçi

Panelistler: Prof. Dr. Ahmet Kırkkılıç (AİÇÜ, Eğitim Fakültesi), Prof. Dr. A. Halim Ulaş (ATÜNİ, Eğitim Fakültesi), Prof. Dr. Burhan Akpınar (FÜ, Eğitim Fakültesi), Safiye Çetinkaya (Yazar), Adnan Kalkan (Aile danışmanı, yazar), Mustafa Süs (Eğitimci, yazar)

Raportörler: Prof. Dr. Bayram Özer (OMÜ, Eğitim Fakültesi), Prof. Dr. Osman Çakmak (İRÜ-YTÜ, Fen-Edebiyat Fakültesi), Doç. Dr. Gürkan Ergen (ÇOMÜ, Eğitim Fakültesi), Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali Gündoğdu (İSÜ, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi), Adnan Kalkan (Aile danışmanı, yazar), Tahsin Gülhan (Yönetim danışmanı, yazar)

Müzakereciler: Adem Duran, Tahsin Gülhan, Said Ceyhan, Ünal Akyüz, Zekai Şekerci, Osman Çakmak, Bilal Eren, Erhan Çapraz

Online Çalıştay Tarihi: 19 Temmuz 2023 21.00-23.00

İçindekiler

Takdim	4
İkinci Baskıya Önsöz	6
Giriş	9
İnsan Tabiatına Uygun Eğitim Sistemi Nasıl Olmalı?	10
Bilimsel-Pedagojik Kriterlere Uygun Eğitim Modeli Nedir?.....	10
Bilimsel-Pedagojik Kriterlere Göre Öğrencinin Cinsiyeti Önemli mi?.....	10
Öğrenme Stilleri ve Tercihleri	11
Öğrenci Katılımı ve İlgisi	11
Öğretmen Tutum ve Davranışları	11
Neden Tek Cinsiyetli Eğitim?	12
Farklı Ülkelerde Tek Cinsiyetli Eğitim Var mıdır?.....	12
Karma Eğitim Dayatması Nereden Kaynaklanmaktadır?.....	13
Karma Eğitimin Yol Açtığı Sorunlar Nelerdir?	13
Konu Hakkında Bilimsel Araştırma Sonuçları Var mıdır?	20
Konu Hakkında Veli ve Öğrenci Görüşleri Nasıldır?	24
SONUÇ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	26
KAYNAKLAR	28

Takdim

Maarif Platformu, eğitim meselemiz ile ilgili doğru yaklaşımları gündeme getirerek dikkatlerin gerçek sorunlara çevrilmesi için bilimsel araştırmalara dayalı çalışmalar yapmaktadır. Akademisyenlerden ve uzmanlardan oluşan ulusal ve uluslararası birikime sahip platformumuz, yaptığı bu bilimsel çalışmalara ve oluşturduğu güçlü birikime dayalı, eğitim ve bilim dünyamızın sorunlarına çözüm üretme amacıyla bir "tavsiye" ve "öneri" merkezi olarak faaliyet göstermektedir.

Asıl eğitim ve bilim meseleleri yerine yansıma-gölge problemlerle meşgul olunması, insanlığın ve insanlarımızın algı ile yönetildiğini ve gerçeklerin üstünün ustaca örtüldüğünü göstermektedir. O yüzden ülkemizde sorunlara kısır bakış açısıyla yaklaşılmaktadır. Bu yaklaşım tarzı çözüme giden yolları tıkamaktadır. Son günlerde sıkça gündeme gelen karma eğitim tartışmaları da bu kısır bakış açısından nasibini almaktadır.

Dolayısıyla hem konuyu doğru bir tartışma zeminine oturtmak hem de konu hakkındaki yanlış algıyı değiştirmek maksadıyla "Maarif Platformu" olarak bir çalışma yapmayı görev kabul ettik. Bu çalışma ile özellikle ayrıştırılmış "Tek Cinsiyetli Eğitim" modelinin bilinmeyen ve pek gündeme gelmeyen yönlerini kamuoyuna duyurmayı amaçladık. Bu bağlamda "**Karma Eğitim Tartışmalarına Pedagojik ve Bilimsel Bakış**" başlığıyla düzenlediğimiz çalıştayda, konu hakkında önemli çalışmaları olan yetkin bilim insanları ve

eğitimcileri, araştırmacı ve yazarları ve konunun ilgili taraflarını bir araya getirdik.

Yaklaşık 50 kişinin katıldığı bu çalıştayda konu enine boyuna tartışıldı. Burada tartışılan konular; literatür ve güncel araştırmalardan elde edilen bilgilerle desteklendi. Bilimsel araştırma sonuçlarına dayalı bu çalışmada karma eğitimin yol açtığı bazı sorunların yanında, ülkemiz insanların demokratik bir hak ve seçim olarak görmek istedikleri tek cinsiyetli eğitim değişik boyutları ile ele alındı. Rapor sonucunda da sorunun çözülmesi için atılması gereken adımlar öneri olarak sıralandı. Rapor içeriğinde aşağıdaki başlıklara değinildi:

1. İnsan Tabiatına Uygun Eğitim Sistemi
2. Bilimsel-Pedagojik Kriterlere Uygun Eğitim Modeli
3. Bilimsel-Pedagojik Kriterlere Göre Öğrencinin Cinsiyeti
4. Neden Tek Cinsiyetli Eğitim?
5. Farklı Ülkelerde Tek Cinsiyetli Eğitim
6. Karma Eğitim Dayatması
7. Karma Eğitimin Yol Açtığı Sorunlar
8. Bilimsel Araştırma Sonuçları
9. Veli ve Öğrenci Görüşleri

Maarif Platformu

www.maarifplatformu.com

maarifplatformu@gmail.com

twitter.com/maarifplatformu

youtube.com/@maarifplatformu

İkinci Baskıya Önsöz

Eğitim, en genel anlamıyla insanlık olarak bir inşa çabasıdır. Bu tanıma uygun olarak eğitim sistemlerinin amacı, nesillerin gelecekte ihtiyaç duyacağı yeterliliklere ve donanımlara sahip olmasını sağlamaktır. Diğer taraftan dünyada hiçbir devletin eğitim politikası tarafsız değildir ya da tarafsız olmamalıdır. Çünkü yerel ölçekte düşündüğümüzde eğitimin amacı, ülkenin maddi ve manevi alanda kalkınmasının dinamiğini oluşturacak fertleri yetiştirmektir. Dolayısıyla bir ülkenin eğitiminde insanî amaçların yanında millî menfaatler her zaman önde olmalıdır.

Bununla birlikte eğitim konusunda genel geçer doğrular ekseninde bilimsel verilerin dikkate alınmasında ise daima tarafsızlık esastır. Yapılan bilimsel çalışmalarda verilerin toplanması, analizi ve raporlaştırılmasında tarafsızlık ve nesnel bakış ilk kuraldır. Bu kuraldan hareketle elde edilen bilgi ve bulguların millî ve insanî amaçlar, çıkarlar ve beklentiler doğrultusunda yorumlanması toplumun doğru yönlendirilmesi adına önem arz etmektedir.

Maarif Platformu, ülkemizin eğitim sorunlarına eğilmek, ortak akılla kafa yormak, mevcut sorunlarla ilgili çözüm önerileri ve fikirler geliştirmek, geleceğe dönük eğitim politikaları ve stratejileri oluşturmak ve üretmek amacıyla kurulmuş nitelikli sivil bir organizasyondur. Hiçbir resmî kuruluş ya da siyasî parti ile dolaylı ya da dolaysız bağlantısı bulunmamaktadır. Bununla birlikte kamu yararına, eğitim meselesine katkı noktasında meşru ve yeterliliği olan her kurum ve kuruluşla prensip olarak birlikte çalışmayı ve sinerji oluşturmayı akılcı ve uygun bulmaktadır. Bu kapsamda platform, ülke menfaati ve milli çıkarların tarafında olarak çalışmalar yürütmeyi gaye edinmiştir.

Ülkemizin parlak geleceği için hayatî bir öneme sahip eğitimle ilgili problemleri çözebilmek için Maarif Platformu olarak bilimsel verileri ortaya koyarken tarafsız olmaya son derece önem vermekteyiz. Bu temellendirmeden hareketle; Milli Eğitim sistemimizin maddi ve manevi her alanda kalkınabilmesi için, ülkemizin birer ferdi olarak tarihi misyonumuzu ve bizi biz yapan değerlerimizi unutmadan, bu doğrultuda raporlar hazırlayıp önerilerde bulunuyoruz.

2023'ün Temmuz ayında geniş bir akademisyen kadrosu ve eğitimcilerin katılımıyla gerçekleştirdiğimiz çalıştay sonrası kaleme aldığımız "Karma Eğitim Raporu"muz da bu esaslar çerçevesinde hazırlanmıştır.

Görülen lüzum üzerine mevcut raporumuzun bilimsel verilerini daha da güçlendirecek ve ortaya koyduğumuz önerileri daha uygulanabilir kılacak şekilde **yeni bir güncellemeye gitmiş bulunmaktayız**. Bu güncelleme ile daha önce ortaya koyduğumuz öneriler farklı kaynaklar ve güncel bilimsel verilerle desteklenerek kuvvetlendirilmiştir.

Kullanılan bazı kaynakların elektronik olmasından dolayı bu tarz raporlarda belli periyotlarla güncelleme yapılması önem arz etmektedir. Örneğin dünyada tek cinsiyetli eğitim ile karma eğitim arasındaki farkı ortaya çıkarmak için yapılan en büyük araştırmalardan birisi ACER raporudur. WOS'ta taranan dergilerde çıkan konu hakkındaki pek çok akademik makalede kaynak olarak singlesexschools.org sitesi gösterilmektedir. Biz de çalışmamız esnasında bazı raporlara ulaşmak için bu siteyi kullandık. Ayrıca atıf olarak da pek çok kaynak yanında bu siteyi de koyduk. Ancak biz raporu kamuoyuna sunduktan sonra bu kaynağa erişim bilmediğimiz bir sebeple durdurulmuştur. Dolayısıyla raporun bu sürümünde bu kaynağı kaldırarak yerine güncel kaynaklar koyduk.

Yeni araştırmalar bize gösteriyor ki, daha önce sunulan araştırma bulgularında hiçbir değişiklik olmadığı gibi bu bulgular başka araştırma raporları ile de desteklenmiştir.

Yine Falconer Raporu'nda açıklanan bilimsel veriler Monika Barz ve Oswald'ın makalelerine atıfla değil, doğrudan bu kaynağın aslına atıfla verilmiştir. Ayrıca bu rapordaki verilerin ne kadar ciddiye alındığı Ontario Human Right Commission'ın resmi sitesinde yayınladığı bilgilerle gösterilmiştir. Yine bu araştırma raporunda ortaya konan sayısal verilerin bilim dünyasında kabul görmüş başka bilimsel çalışmalarda da çok benzer olduğu **örneklerle açıklanmıştır.**

Çeşitli internet sitelerinde Plotnik'in hacimli kitabında bizim öne sürdüğümüz bilimsel verilerin geçmediği, raporu tam anlamayan ve kaynakları doğru analiz etmeyen kişiler tarafından dillendirilmiştir. Kitabı tekrar gözden geçirerek sadece bir yerde değil, başka yerlerde de raporda öne sürülen bulguların yer aldığını fark ettik ve alıntıyı bu güncel sürümde çoğalttık.

Önceki sürümde yer alan Rindfuss ve Pahlke'in makaleleri aslında içerdiği bilgiler ve bulgular noktasında raporda öne sürülen bilimsel verileri destekliyordu. Ancak özetlerinde bu verilere yeterince yer vermedikleri için çok daha çarpıcı ve bilimsel tarafı kuvvetli olan başka makaleler ile **aynı veriler yine vurgulanmış oldu.**

Şu noktanın altını özellikle çizmek isteriz ki; **bu raporla karma eğitimin ülkemizde kaldırılması gerektiği iddia edilmemektedir.** Raporun iddiası demokratik bir hak olarak velilerin ve öğrencilerin talepleri dikkate alınarak karma eğitimin dışındaki seçeneklerin de sistem içinde bulunmasıdır. Elbette ki böyle bir talepte bulunurken tek cinsiyetli okul talebinin eğitim açısından bilimsel verilere ve dünya gerçeklerine uygun olduğunu iddia ediyoruz. Bu nedenle bu seçeneğin pedagojik, bilimsel ve sosyal açıdan son derece uygun

olduğunu ve karma eğitimin de insafli ve hakşinas bilim insanlarının da kabul ettiği bazı önemli sorunlara yol açtığını bilimsel veriler ışığında ileri sürüyoruz.

Özetle bu bilimsel veriler dikkatle incelendiğinde tek cinsiyetli eğitimin pek çok açıdan verimli bir eğitim modeli olduğunu görmemek mümkün değildir. Diğer taraftan bugün karma eğitimin pek çok ülke tarafından sahiplenildiği de görülmektedir. Ancak karma eğitimi savunanlar bile; akademik çıktılar ve öğrencilerin daha huzurlu bir ortama sahip olması gibi noktalarda değil; sadece cinsiyet eşitliğine zarar verebilir gibi kaygılarla ya da siyasi sebepler açısından tek cinsiyetli eğitime karşı çıkmaktadır. Dolayısıyla bizim bu rapordaki yaklaşımımızı, toplumumuzun tüm kesimlerinin ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir anlayışla, bilimin rehberliğinde milli ve insanî amaçlarımıza ulaşabilme gayreti olarak tanımlamak ve öyle de görmek doğru olur.

Maarif Platformu olarak Türk Eğitim Sistemi'nin tek ve en önemli sorunu karma eğitimidir gibi bir düşünceye sahip değiliz ve öyle bir iddiamız yok. Aynı şekilde karma eğitimi bütün yönleriyle başarısız bulmuyoruz. Temelde karşı çıktığımız fikir; karma eğitimin istisnalar dışında bir zorunluluk olarak yer alması, bir dayatma olarak uygulanması ve alternatif seçenekleri tartışmanın tabu haline getirilmesidir.

Avrupa Birliği, OECD, UNİCEF ve Uluslararası kuruluşlar eğitim sisteminde esas olan kız ve erkek öğrencilerin kazandırılması, akabinde ise okula devamlılıklarının sağlanmasını önemli görmektedir. Fakat bunu yaparken Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesinin ikinci cümlesine göre 'devlet, eğitim hakkının gerçekleşmesi sırasında anne ve babaların dinî ve felsefi inançlarına saygı göstererek görevlerini yerine getirir. Çocukların eğitiminde asıl sorumluluk anne, baba veya vasilere aittir' denilmektedir.

Bu münasebetle toplumun bir kısmının demokratik bir hak olarak karma olmayan bir eğitim türünü toplumsal, dini ya da başka herhangi bir duyarlılıkla tercih etmesi, demokratik dünyada olduğu gibi insani ve medeni bir davranış şekli olarak algılanmalıdır. **Tek cinsiyetli eğitimi savunanların çabasını mecrasından çıkararak ideolojik bir alana hapsedip, kadın erkek eşitliğine aykırı bir bakışın ürünüdür gibi bilimsel olmayan bir bakış açısına indirgemek, sorunu görmezden gelmektir.** Dolayısıyla Platform olarak karma eğitim konusunda olduğu gibi, eğitim alanında toplumumuzun duyarlı olduğu hususlarda, bilimsel verilere dayalı dikkat çekici çalışmalar yapmaya, raporlar hazırlamaya ve fikir üretmeye azim ve gayretle devam edeceğimizi bu münasebetle belirtmek isteriz.

Maarif Platformu

Giriş

2000'li yıllara doğru karma eğitim Dünya çapında özellikle de Batı'da pedagojik açıdan temelden sorgulanmaya başlanmıştı. Konu hakkında kamuoyunda çıkan yazılarda, daha fazla fırsat eşitliği sağlayacağı beklentisiyle kutlanan karma eğitim reformunun içinin boş çıktığı vurgulanıyordu. Bu tartışmalara dayanak olan araştırmalar, reformistlerin karma eğitim fikrinin büyük bir pedagojik yanılğı olduğunu gösterdi. Bu araştırma sonuçları karma eğitimin özellikle teknik alanlarda kız öğrencilerin başarısını olumsuz etkilediğini (Diegelmann, 1995: 22), erkeklerin de genel eğitim seviyesini düşürdüğünü (Diefenbach und Klein, 2002) ortaya koymaktaydı.

Karma eğitimin zararlarının görülmesiyle beraber Avrupa ve Amerika'da kız ve erkek ayrı okulların hızla artmaya başladığı yıllarda; bizde darbeci 28 Şubat zihniyeti ise; Avrupa'nın aksine, körü körüne, mantıksız bir taklitçilik kalıbı içerisinde, bu sistemin artı ve eksilerini rasyonel olarak masaya yatırmadan karma eğitimi zorunlu hale getirmek için hazırlık yapmakla meşguldü. Neticede böyle karanlık bir dönemde ideolojik körlük sonucunda bilimsel ve pedagojik açıdan hiçbir zemini olmayan karma eğitim Türkiye'de zorunlu hale getirildi.

Şunu baştan vurgulamalıyız ki; bu raporda karma eğitimin bazı pedagojik ve kültürel yanlışları üzerinde durulurken, amaç ülkemizde karma eğitimi arzu edenlerin önünü kesmek değildir. Buradaki amaç, aksi yöndeki taleplerin de bir hak olarak değerlendirilmesini sağlamaktır. Aksi bir yaklaşım meseleyi ideolojik değerlendirenler gibi bizleri de doğal olarak baskıcı ve totaliter bir pozisyona sürükleyecektir. Dolayısıyla rapor sonunda etraflıca söyleyeceğimizi, yanlış anlaşılmalara fırsat vermemek için, daha şimdiden bir cümle ile ifade edelim ki; bu raporda karma eğitimin öngörülen pedagojik ve kültürel zararları ortaya konulurken maksadımız; eğitimde öze dönüşü yani insan tabiatına uygun kız ve erkek ayrı okulların, karma eğitimin yanında, bu talebi olanlara birer seçenek olarak sunulmasıdır. Böyle bir yaklaşım hem insanî hem demokratik hem de bilimsel prensiplere uygun olacaktır.

Bu tartışmayı yakın zaman içinde kamuoyunda açan Milli Eğitim bakanı Prof. Dr. Yusuf Tekin'in konuya yaklaşım tarzı da böyle olmuştur. Katıldığı bir programda *"Birincil hedefim kız çocuklarının okullaşmasını sağlamak. O zaman veliyi ikna etmek için biz, gerekirse kız okulları da açabilmeliyiz. Veli isterse çocuğunu kız okullarına gönderebilmeli isterse erkeklerin gittiği okullara gönderebilmeli."* diyen

Tekin'in sözleri pedagojik olarak tartışılmamış, onun yerine siyasi malzeme yapılarak gerçeklerden saptırılmıştır.

Bu raporda, 28 Şubat sürecinin bir eseri olan karma eğitim zorunluluğunun bir dayatma; tercihe dayalı eğitim sisteminin ise insanî bir hak olduğu anlatılmaktadır.

İnsan Tabiatına Uygun Eğitim Sistemi Nasıl Olmalı?

İnsan ve tabiat, birbirine paralel olarak yaratılıştan gelen pek çok ayırt edici özelliklere sahiptir. Tarih boyunca insanoğlu bu yaratılışa aykırı bir tutum sergilediğinde büyük tahripler yapmış hem tabiata hem de kendisine ciddi düzeyde zararlar vermiştir. Özellikle 21. Yüzyılda sıkça gündeme getirilen iklim tartışmalarında bile geline nokta, insanın tabiatın yaratılıştan getirdiği özelliklerine saygı duymasının aydınlık bir gelecek için vazgeçilmez olduğudur.

Tabiat için söz konusu olan bu tespit adeta birer fidan gibi tazecik iken alıp eğitim sistemi içerisinde yetiştirmeye çalıştığımız en önemli varlığımız olan çocuklarımız için de geçerlidir. Tıp ve mühendislik gibi alanlarda bile kişiye özel tedavi ve ergonomik mamullerin üretilerek müşteri memnuniyetinin artırılmaya çalışıldığı bir çağda, eğitim sisteminin de insanın yaratılıştan getirdiği özelliklerine, yani bilimsel-pedagojik kriterlere uygun olması bir zorunluluktur.

Bilimsel-Pedagojik Kriterlere Uygun Eğitim Modeli Nedir?

Bu uygunluk çerçevesinde düzenlenmiş doğru bir eğitim modeli, öğrencinin yetenek profilini tespit edip ortaya çıkartma ve mesleki yönelimlerine dair ölçümler yapma esasına dayanır. Her öğrencinin karakter yapısı, zekâ yönü, duygusal olgunluğu ve hafıza durumu gibi daha birçok özelliği ortaya çıkartılır ve bu sonuca göre potansiyeli belirlenir. Böylece öğrencinin duygusal sorunları, korku ve endişeleri, muhtemel öğrenme engelleri de rahatlıkla tespit edilebilir.

Bilimsel-Pedagojik Kriterlere Göre Öğrencinin Cinsiyeti Önemli mi?

Pedagoji noktasında baktığımızda bu farklılığın en çok öne çıktığı alan, bu raporda üzerinde duracağımız gibi, öğrencinin cinsiyetidir. Yaratılıştan gelen cinsiyet gerçeği, insana ayırt edici, bariz farklı özellikler yüklemektedir. Dünya hayatına renk, duygu, süs ve devamlılık sağlayan bu realitenin, eğitimde inkâr ve reddedilmesinin bilimsel, felsefi ve pedagojik dayanağı yoktur. Çünkü bizatihi psikoloji, sosyoloji ve pedagoji, insan fıtratının en yalın hali ve aşaması olan çocuğun gelişiminde cinsiyet rollerinin dikkate alınmasını önermektedir.

Bu öneriye göre; bir çocuğun sosyal hayata hazırlanmasında, cinsiyet rolüne uygun oyun, oyuncak, görev ve sorumluluk yüklenmesi son derece önemli birer ihtiyaçtır. Hatta bu role uygun hitap seçimi gibi detay konular bile nitelikli bir hazırlık süreci için önem arz etmektedir. İnsan fıtratının gereği olan bu ihtiyacın eğitimde görmezden gelinmesi pedagojik yaklaşıma tamamıyla aykırıdır. Bilimsel perspektife aykırı olan bu durum, ancak bazı ideolojik takıntılarla açıklanabilir.

Bu açıklamalar doğrultusunda şunu vurgulamalıyız ki; cinsiyetin pedagojik yeterliliklere uygun eğitimde etkisi vardır. Cinsiyet, bir çok açıdan öğrencilerin öğrenme süreçlerini etkileyen bir faktördür ve pedagojik yaklaşımların bu farklılıkları göz önünde bulundurması önemlidir. Cinsiyetin pedagojik yeterliliklere uygun eğitimdeki etkilerinden bazıları da şunlardır:

Öğrenme Stilleri ve Tercihleri: Araştırmalar, erkek ve kız öğrencilerin öğrenme stilleri ve tercihlerinin farklılık gösterebileceğine işaret etmektedir. Örneğin, erkek öğrenciler genellikle daha pratik ve somut deneyimlere dayalı öğrenmeyi tercih ederken, kız öğrenciler duygusal ve sosyal etkileşimlere önem vermektedirler.

Öğrenci Katılımı ve İlgisi: Cinsiyet, öğrencilerin derslere katılım düzeyini ve ilgi alanlarını etkileyebilir. Bazı dersler veya konular, belirli cinsiyetten öğrenciler arasında daha fazla ilgi uyandırabilirken, diğerlerinde bu durum tam tersi olabilir.

Öğretmen Tutum ve Davranışları: Öğretmenlerin cinsiyetle ilgili tutumları ve davranışları da öğrencilerin öğrenme deneyimlerini etkileyebilir. Örneğin, cinsiyet temelli ayrımcılık, kız veya erkek öğrencilerin katılımını olumsuz etkileyebilir ve özgüvenlerini zedeleyebilir. Pedagojik yeterliliklere uygun eğitimde, öğretmenlerin cinsiyet eşitliğine ve adil davranışlara özen göstermeleri önemlidir.

Sonuç olarak, pedagojik yeterliliklere uygun eğitimde cinsiyetin etkisi vardır ve öğretmenlerin öğrencilerin cinsiyet farklılıklarını anlayarak, onlara daha uygun ve etkili bir öğrenme deneyimi sunması önemlidir. Bu deneyimleri de öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklı okullarda eğitim aldıklarında daha kolay sunacakları ve özellikle bu şekilde eğitim almak isteyen öğrencilere istediği taktirde tek cinsiyetli bir okulda eğitim alma şansının verilmesi pedagojik açıdan önemli bir gerekliliktir.

Neden Tek Cinsiyetli Eğitim?

Kız ve erkek öğrencilerin ayrı sınıflarda veya okullarda eğitim gördüğü model, tek cinsiyetli eğitim sistemidir. Bu sistemde, cinsiyetler arasındaki farklılıklar ve her cinsin kendine özgü ihtiyaçları göz önünde bulundurulur. Bu şekilde öğrenciler, asıl görevleri olan ve kendilerini geleceğe taşıyacak eğitim işlerine daha iyi yoğunlaşacak ve bu hedefin önüne geçen ve cinsiyetten kaynaklanan bir takım dikkat dağıtıcı uyarıcılara daha az maruz kalacaklardır.

Dünya tarihinde hemen her toplumun kültüründe tecrübe yoluyla bilinen beyin yapısında öğrenme tarzını ilgilendiren cinsiyete bağlı çeşitli farklılıkların olması, özellikle son yıllarda yapılan araştırmalarla kanıtlanarak bilimsel bir gerçek haline gelmiştir. Dolayısıyla bugün özellikle Batı dünyasında bu farklılıkların eğitim sürecinde her iki cins üzerinde ne gibi etkilerinin olduğu bilimsel olarak sorgulanmaktadır. Özellikle beyin temelli öğrenme kuramı ve beyin limbik sistemine bağlı olarak kız ve erkeklerde öğrenme ve hafıza depolama şekillerinin farklı olduğu kanıtlanmıştır. Bu sonuçlar üzerine son otuz yıldır Avrupa, Amerika, Avusturalya ve Japonya gibi ülkelerde tek cinsiyetli eğitim modeli yeniden dikkat çekmeye ve rağbet görmeye başlamıştır (SDAM, 2017, s.7-10). Gerek bilimsel beyin araştırmaları ile ortaya çıkan gerçekler ve gerekse de ailelerin yoğun talepleri nedeniyle son yıllarda dünyanın pek çok yerinde tek cinsiyetli eğitime rağbet olağanüstü seviyede artmıştır.

Farklı Ülkelerde Tek Cinsiyetli Eğitim Var mıdır?

Eğitim konusunda rasyonel davranan ülkelerde karma eğitim her geçen gün zorunlu olmaktan çıkmaktadır. Örneğin Japonya'da 80 kadın üniversitesi bulunmaktadır (BBC, 2019). Japonya'da kurulan ilk kadın üniversitesinin kuruluşu 1875 yılına kadar uzanır (Wikipedia, 2023). Amerika'da ise bu sayı 96 olup tek cinsiyete hitap eden lise sayısı 506'dır. İngiltere'de tek cinsiyetli eğitim veren 400 devlet okulu vardır ve bu sayılar her geçen gün artmaktadır.

Danimarka karma eğitim zorunluluğunu kaldıran ilk ülkedir. Erkek öğrenciler için liseler ve üniversitelerin adedi gittikçe artmaktadır. Dünya ülkeleri bu uygulamaya doğru yol alırken ülkemizde tersine doğru bir gidiş söz konusu olmuştur. Önceki dönemlerde Kız Liseleri ve Kız Enstitüleri'nin, sadece erkeklere hitap eden meslek liselerinin ve tek cinsiyete yönelik olduğu isminden de anlaşılan ve çoğu İstanbul'da olan özellikli liselerin verimli ve başarılı eğitimleri göz doldürmüştür. Dünyada eğitim konusuna önem veren pek çok ülke, her geçen gün ilmin, aklın ve insan fitratının gereği olarak kız ve erkek öğrencileri ayrı eğitime tabi tutmaya doğru yönelirken, ülkemizin bilimsel

verilere aykırı olarak karma eğitimde direnmesi ve hatta çok ilginç bir şekilde bunu zorunlu kılması, eğitimin ideolojiye feda edildiği izlenimini uyandırmaktadır. 28 Şubat darbecilerinin milletimize giydirdiği bu deli gömleği, bu karanlık dönemin çoktan mezara girdiği ve özgürlüklerin hızla genişlediği bir dönemde bile halen çıkarılıp kolayca atılamamaktadır.

Karma Eğitim Dayatması Nereden Kaynaklanmaktadır?

Ülkemizde bu yaklaşım tarzı, Batı kaynaklı bazı uygulamaların çarpık bir şekilde taklit edilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu sorunlu bakış perspektifi, -özellikle 28 Şubat zihniyeti- milli-manevi hayatımızda önemli bir yere sahip bütün gelenek ve uygulamalara, faydalı-zararlı değerlendirmesi yapmadan savaş açmıştır. Hümanist, çağdaş ve parlak demokratik sloganların arkasına saklanan ve bilimsel gerçekliği olmayan bu fikirler, eğitim sistemimiz üzerinden nesillerimiz için sağlıklı karar verilmesini engelleyen bir yapıya dönüşmüştür.

Kız ve erkek çocuklarının iyi ve verimli eğitimlerini karma eğitim gibi tek tipçi ve dayatmacı uygulamalarla engellemek insan hakkı ihlali ve insan doğasına saygısızlıktır. Karma eğitim dayatmasına olanak sağlayan keyfi bir kanuna, haklı taleplerin kabaca reddedilmesine, özele saygısızlığa, burjuvaziye, kalite yoksunluğuna eğitilmiş eğitimsiz herkes karşı olmalıdır. Geçmişteki darbeci zihniyetlerin uzantısı olan jakoben ve dayatmacı uygulamaların kalıntılarına, mevcut hükümet sayesinde bugün ulaşılan özgürlük atmosferi içerisinde müsaade edilmemelidir. Maarif Platformu olarak bu raporu hazırlarken, karma eğitim seçeneğinin yanında, eğitimde öze dönüş çerçevesinde, insan doğasına uygun kız ve erkek okulları projesini dillendirirken; kendisi olmak isteyenlerin önünün açıldığı, değişen çağın şartlarına kimliğini kaybetmeden uyum sağlamak isteyenlerin teşvik edildiği, hayatını istikametle yaşamak isteyenlerin engellenmediği, tercihlere saygı duyan bir eğitim ortamını savunuyoruz.

Karma Eğitimin Yol Açtığı Sorunlar Nelerdir?

Kız ve erkeklerin doğuştan gelen farklı özelliklerinin göz ardı edilmesi ve bu farklılıklara göre bir eğitim sistemi kurulamaması, telafisi neredeyse imkânsız büyük kayıplara yol açmaktadır. Dünya genelinde bu kayıpların farkında olan pek çok eğitimci ve yazar, yaptıkları çeşitli araştırmalarla ve hazırladıkları raporlarla bu yanlış tutumun ortaya çıkardığı zararları göz önüne koymaktadırlar.

Yapılan araştırmalar, cinsel taciz ve saldırıların, karma eğitimin yol açtığı sorunların başında olduğunu göstermektedir. ABD’de yapılan çeşitli

araştırmalar üniversiteye giden kızların %42-78'inin cinsel baskıya maruz kaldığını göstermektedir (Plotnik, 2009, s. 602, 605). Hostile Hallways araştırmasına göre kız öğrencilerin %83'ü okullarda cinsel tacize maruz kaldıklarını bildirmiştir (American Association of University Women (AAUW), 1993). Bu araştırmaya göre öğrencilerin %66'sı okul koridorlarında, %55'i de sınıflarda cinsel tacize maruz kalmaktadır. AAUW araştırmasına göre, kız öğrencilerin %81'inin bu tacizin tek bir erkek öğrenci tarafından, %57'sinin bir erkek grubu tarafından tacize uğradıkları görülmüştür. Bir öğrencinin ilk cinsel taciz deneyimini büyük olasılıkla 6. sınıf ile 9. sınıf arasında yaşadığı ve özellikle de çoğunun 7. sınıfta yaşadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca cinsel tacize uğrayan öğrencilerin %72'si okula gitmemek, etkinliklere katılmamak, yolunu değiştirmek gibi kaçınma problemleri yaşadıklarını, %47'si okul performansının düşmesi, devamsızlık, dersleri önemsememe, bırakma, düşük not alma, geç kalma gibi öğrenme sorunları yaşadıklarını, %28'si depresyon, iştahsızlık, kâbus görme, uyku bozukluğu, düşük özgüven ve kendini kötü hissetme gibi psikolojik problemler yaşadıklarını söylemiştir (Lee, Croninger, Linn, Chen, 1996, s.412; Wolfe, Chiodo, 2008, s.1-3). Bu araştırma raporlarını değerlendiren Loren Bridge'e göre, karma okullardaki kızlar, tek cinsiyetli okullardaki kızlara kıyasla daha yüksek düzeyde cinsel taciz ve zorbalığa maruz kalmaktadır. NAPLAN ve PISA'dan elde edilen sonuçlar ve Mission Australia'nın Gençlik Araştırması'ndan elde edilen bulguların tümü, karma okulların kızlar için dezavantajlarına işaret ediyor ve karma okullardaki kızların akademik, sosyal ve duygusal refahının, tek cinsiyetli okullara göre daha düşük olduğunu ortaya koyuyor (Bridge, 2022).

İskoç okullarında 2010-11 öğretim yılıyla ilgili olarak 7-12. sınıf öğrencilerinin %48'inin okulda cinsel tacize uğradıkları rapor edilmiştir. Ergenler üzerinde yapılan çalışmalar genel olarak kızlar arasında mağduriyet ve erkekler arasında da suç oranlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir (Sweeting, Blake, Riddell, Barrett, Mitchell, 2022). İngiltere'de karma okullardaki kız öğrencilerin üçte birinden fazlası (%37) okulda kişisel olarak bir tür cinsel tacize maruz kaldığını bildirmiştir. Yine karma okullardaki kız öğrencilerin neredeyse dörtte biri (%24) okuldayken cinsel içerikli istenmeyen fiziksel dokunuşa maruz kalmıştır. Karma okullardaki kız öğrencilerin yarısından fazlasının (%58) okulda cinsel tacize tanık oldukları belirtilmiştir (National Education Union and UK Feminista, 2017, s.8).

İngiltere'de Girlguiding'in yayınladığı araştırma sonuçları, okullarda 13-18 yaşlarındaki kızların %67'sinin endişe verici bir şekilde diğer öğrenciler tarafından cinsel tacize maruz kaldığını ortaya çıkarmıştır. Bu tacizlerin

içerisinde; cinsel içerikli alaylar ve şakalar yapılmak (%48), kızlar veya kadınlar hakkında kaba veya müstehcen duvar yazıları görmek (%33), istenmeyen ilgi veya ısrarla takip (%27), kızların kendilerini rahatsız hissettiren resim veya videoları görmek (%26), müstehcen resimler veya videolar gösterilmek (%24), istenmeyen dokunma, örneğin iğneleme, eteğin çekilmesi, iç çamaşır askısının çekilmesi (%18) gibi vakalar yer almaktadır. Bu raporda 16 yaş kız rehberliği avukatı Henrietta; okulun kız öğrenciler için kendilerini geliştirebilecekleri bir ortam olması gerektiğini, fakat erkeklerin taciz ve tecavüzlerinden dolayı bu deneyimden mahrum bırakıldıklarını ifade etmekte ve şunu eklemektedir: "Kız öğrencilere cinsel şakalar yapılmayan ya da arkadaşlarının cinsel taciz deneyimlerini duymadıkları bir gün geçmiyor." (Girguiding, June 16, 2021). Ayrıca yine 11-21 yaş grubundaki kız öğrencilerin dörtte üçü, cinsel tacize ilişkin kaygıların kendileri üzerinde bir şekilde olumsuz etki oluşturduğunu söylemektedir (BBC, August 24, 2015). İspat edememe kaygısının ve şikâyetin duyulması halinde başına neler geleceğinin düşünülmesinin kız öğrencileri yaşadıkları taciz vakalarını hiçbir şekilde dillendirmemeye itmektir. Dolayısıyla raporda bu verilerin, buzdağının sadece görünen kısmı olduğu söylenmektedir (BBC, September 6, 2015). Bununla ilgili bir kız öğrencinin kendine yönelen bir taciz vakasını ihbar ettiği ve ihbar edilen erkek tarafından yolda bir arabanın önüne atıldığı ve kız öğrencinin bundan zarar gördüğü araştırma raporunda anlatılmaktadır. Girguiding'in 14-25 yaş arası kızlardan oluşan savunucu heyeti tarafından hazırlanan dilekçede, onların günlük cinsel taciz deneyimleri birinci ağızdan şöyle anlatılıyor: "Okulda koridorlarda el yordamıyla sürekli olarak yoklanıyoruz. Teneffüs sırasında bir el eteklerimizi kaldırıyor, sınıfta müstehcen görüntüler gösteriliyor ya da bedenlerimiz hakkında cinsel yorumlar yapılıyor, koridor boyunca arkamızdan bağırlıyordu." (BBC, September 13, 2016).

Bütün bu verilere rağmen, İngiltere'de Eğitim Bakanlığı ve Ofsted'in okulların cinsel taciz ve cinsel şiddetin nedenleri ve sonuçlarıyla mücadele etmesini sağlayacak tutarlı bir planı olmadığı belirtiliyor (BBC, September 13, 2016). Yani araştırmalar açıkça karma okullarda bunun önüne geçebilme imkanının çok zayıf olduğunu gösteriyor.

Gana'da bir üniversitede yapılan araştırmaya göre kız öğrenciler, utanma korkusu, suçluluk duygusu, herhangi birinin karşı tarafa yardım edebileceği şüphesi, okulda kiminle iletişime geçeceğini bilmeme, deneyimin şiddetli olmaması veya önem vermeme sebebiyle başlarına gelen cinsel taciz ve tecavüz vakalarını ihbar etmiyorlar (Konlan, Dangah, 2023, s.2).

Ontario'daki okullarda cinsel tacizin yaygın olması endişe verici olarak bulunuyor. Çeşitli kaynaklardan elde edilen kanıtlar, cinsel tacizin sıklıkla gerçekleştiğini gösteriyor. Örneğin, Ontario Ortaokul Öğretmenleri Federasyonu'nun 1995 yılında eyalet çapında yaptığı bir araştırma, kız öğrencilerin %80'inden fazlasının okul ortamında cinsel tacize uğradıklarını bildirdiğini gösterdi. Toronto Bölge Okul Kurulu'ndaki okulları inceleyen bir danışma komitesi olan Falconer Raporu'nda, yaşları 9 ile 19 arasında değişen 4.200 kız çocuğunun %80'inin çoğu günlük olmak üzere cinsel tacize uğradığını gösteren bir araştırmaya atıfta bulunuldu. Falconer Raporu'na göre okullardaki çoğu cinsel taciz vakasının ve hatta cinsel saldırı vakalarının bildirilmemesi de aynı derecede endişe vericidir (Ontario Human Rights Commission, 2011).

Araştırmalar bu konuda buzdağının sadece görünen kısmını ortaya çıkarmaktadır. Çünkü örneğin, Kanada'nın en büyük en çeşitli okul grubu olan TDSB okullarında yapılan araştırmaya göre okullarda cinsiyete dayalı şiddet, cinsel saldırı ve cinsel taciz endişe verici oranlarda yaşanıyor ve büyük oranda rapor edilmiyor. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%80) mağduriyetlerini okul yetkililerine ya da polise bildirmeyeceklerini ifade etmişlerdir. Yine çeşitli suçlara tanık olan öğrencilerin de büyük çoğunluğu (%90) bu olayları polise ya da savcılığa bildirmeyeceğini söylemiştir (Falconer School Safety Report, 2007, s.11).

Çoğunlukla Kuzey Amerika ve Birleşik Krallık'ta yapılan cinsel taciz araştırmaları, okuldaki bu taciz ortamının kızların özgüveni ve başarı düzeyi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu gösteriyor. Okulda cinsel tacize uğrayan kızların eğitime olan bağlılıkları ve özgüvenleri daha düşük oluyor ve geleceğe yönelik umut ve beklentilerin azalması da dahil olmak üzere çok sayıda psikolojik, bedensel ve sosyal sonuç rapor ediliyor (Witkowska, Menckel, 2005, s.78). İsveç'te yapılan bu araştırmaya göre okullarda zorbalık, madde bağımlılığı ve etnik-ırksal çatışmalardan sonra en büyük sorun cinsel tacizdir. (s.80) Okullardaki cinsel şiddet 2017'den bu yana %20 artmıştır (The74, 2023).

Mühendislik okullarında yapılan bir araştırmaya göre; cinsel şiddet mağduru kızların yalnızca %12'si bu konuyu idareye, öğrenci temsilcilerine veya öğretmenlere anlattıklarını söylüyor. Fiziksel cinsel şiddete maruz kalan öğrencilerin yalnızca %24'ü durumu iyileştirmek için sevdiklerinden yardım (manevi destek veya hukuki tavsiye) aldıklarını söylemektedir (Briquet, 2019, s.116). Unesco'nun verilerine göre de, düşük ve orta gelirli ülkelerdeki okullarda

ergen kızların %10'u erkekler tarafından zorla cinsel ilişkiye maruz kalmaktadır (2015).

Ankara Üniversitesi Cinsel Taciz ve Saldırıya karşı Destek Birimi'nin (CTS) hazırlamış olduğu belgede, cinsel taciz ve saldırının ne olduğu maddelendirildikten sonra, dünyada cinsel taciz ve saldırıya yönelik önlem alan üniversitelerde kurulan birimleri, bunların tacizle ilgili saydığı durumları ve bunlara dair alınan tedbirleri sıralamıştır. Oxford ve Harvard Üniversiteleri, konu hakkında ayrı birer büyük birim kurmuşlar, Cinsel Taciz Politikası'nı sitelerinden yayınlayıp formlar ve yönlendirmeler vs. ile taciz vakalarının önüne geçmeye çalışmaktadırlar (University of Oxford, 2014; Harvard University, 2020). Stanford Üniversitesi de yine ayrı bir birim kurarak sitesinde Cinsel Şiddet Desteği başlığı altında çalışmakta ve her yıl konu hakkında rapor yayınlamaktadır (Stanford University, 2020). Londra Imperial Üniversitesi kurum içinde bir Cinsel Taciz Çalışma Grubu kurmuştur. Berkeley Üniversitesi Cinsel Taciz ve Saldırıyı Durdurmak İçin Kampüs Kampanyası başlatmıştır. Bunun dışında Kyoto, Cetennial vs. pek çok üniversitede yine konu hakkında ayrı birimler kurulmuştur. Ülkemizde ise kırktan fazla üniversitede CİNSEL TACİZ VE SALDIRI (CTS) ile ilgili olarak birimler kurulmuştur. CTS birimi olan üniversitelerden bazıları şunlardır: Altınbaş, Anadolu, Ankara, Atatürk, Atılım, Başkent, Bilkent, Boğaziçi, Çukurova, Doğu Akdeniz, Dokuz Eylül, Ege, Eskişehir Osmangazi, Eskişehir Teknik, Galatasaray, Hacettepe, İstanbul Arel, İstanbul Bilgi, İstanbul Gedik, İstanbul Gelişim, İstanbul Okan, İstanbul Teknik, İstinye, İzmir Yüksek Teknolojileri, Kadir Has, Kent, Koç, Kültür, Mimar Sinan, Muğla Sıtkı Koçman, Ortadoğu Teknik, Özyeğin, Sabancı, TED, Topkapı, Ufuk, Üsküdar, Van Yüzüncü Yıl, Yaşar, Yıldız Teknik Üniversiteleridir. (Ankara Üniversitesi CTS, 2022)

Yukarıda atıf yaptığımız araştırma ve raporlarda yer alan veriler dünya çapında karma eğitimin özellikle kız öğrenciler üzerinde telafisi imkânsız nasıl büyük zararlara yol açtığını göstermektedir. Hem farklı ülkelerde hem de ülkemizdeki çok sayıdaki üniversitede CTS birimlerinin varlığı da karma eğitimin sebep olduğu taciz ve tecavüz vakalarının ne denli bir güvenlik sorunu haline geldiğini göstermektedir. Ayrıca öğrenci ve velilerinin talebine bağlı olarak kız ve erkek ayrı okullarının da olması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bir kısım araştırmalara göre; karma eğitim zorunluluğunun, taciz ve tecavüz olayları dışında, ortaya çıkardığı bir başka sorun da kız öğrencilerin sınıflarda erkek zorbalığına maruz kalmalarıdır. Bu zorunluluk, kız öğrencileri, erkek

hegemonyasında yaşamaya mecbur bırakılmaktadır. İnsanın yaratılıştan getirdiği doğasına, pedagojiye ve eğitimin bilimsel gerçeklerine aykırı davranarak cinsiyet farklılığının dikkate alınmaması, özellikle kız öğrencilerin fiziksel ya da psikolojik çeşitli baskılar altında kalmasına sebep olmaktadır. Bu konu hakkında yapılmış pek çok araştırma ve rapor vardır. Bu raporlar kız öğrencilerin, okulda erkekler olmadığında, cinsiyetçi veya uygunsuz yorum ve davranışlara maruz kalma endişesi duymadan okul hayatının her alanına tam olarak katılabildiğini göstermektedir. Böyle bir okulda kızlar, hem sınıf içinde hem de sınıf dışında istedikleri kişi olmakta gerçekten özgürdürler. Araştırmalar, kız öğrencilerin böyle bir okulda daha özgüvenli olduğunu ve tek cinsiyetli bir ortamda vücut imajı baskısından veya yeme bozukluklarından daha az mustarip olduklarını göstermektedir. (MMG and AGSA, 2020).

Zorbalığa ilişkin 2015 ve 2018 yıllarına ait PISA verilerinin 2020 analizi, Avustralya ve Yeni Zelanda'daki tek cinsiyetli okullardaki kızların ortalama %79'unun zorbalığa hiç maruz kalmadığını, karma okullardaki kızların ise %71'inin zorbalığa maruz kaldığını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca kız okullarında okuyan öğrencilerin %73'ünün kötü dedikodulara hiç konu olmadığını, %67'sinin başka öğrenciler tarafından hiç dalga geçilmediğini bulmuştur. Yine tek cinsiyetli okullardaki kızların diğer öğrenciler tarafından vurulduğunu veya itildiğini, eşyalarının alındığını veya yok edildiğini ya da kasıtlı olarak olayların dışında bırakıldığını bildirme olasılıkları da önemli ölçüde daha düşüktür (MMG and AGSA, 2020).

Mission Australia'nın 2020 Gençlik Araştırması, pandemi yılında bile kız okullarındaki öğrencilerin ruh sağlığı ve genel yaşam memnuniyeti gibi temel alanlarda kadınların ortalamasından daha yüksek puanlar aldığını ortaya çıkarmıştır. Kız okullarına giden öğrencilerin kişisel ruh sağlıkları konusunda ortalama kadınlara göre daha az endişe duydukları görülmüştür (%37,2'ye karşı %43,3). Ayrıca zorbalık konusunda daha az endişe duymaktadırlar (%9,6'ya karşı %15,1) ve bir bütün olarak hayatlarından mutlu veya çok mutlu hissettiklerini bildirme olasılıkları daha yüksektir (%61,3'e karşı %54,4) (Mission Australia, 2020).

ABD'de yapılan bir araştırma, tek cinsiyetli okullardaki kız öğrencilerin sadece %1'inden azının zorbalığa maruz kaldığını, buna karşılık karma okullardaki kız öğrencilerin %21'inin zorbalığa maruz kaldığını ortaya çıkarmıştır (Johnson & Gastic, 2014, s. 128).

Okul ortamının cinsiyet bileşiminin ergenlerin zorbalık deneyimlerini ve davranışlarını etkileyip etkilemediğini araştıran bir Kore raporu, kız okullarında saldırgan davranışların sıklığının karma okullara göre daha düşük olduğunu bulmuştur. Dolayısıyla bu sonuç, raporda, kızlarla erkeklerin birlikte olmalarının öğrenciler üzerinde olumsuz etki bıraktığını öne sürmelerine sebep olmuştur (Gee ve Cho, 2014, s. 20-26). İşin daha ilginç kısmı, raporda karma eğitim veren okullardaki erkek öğrencilerin, kızlar üzerinde sosyal hakimiyetlerini kurmak için saldırganlaşma olasılıklarının daha yüksek olabileceği ve bunun sonucunda karma eğitim okullarındaki kızların da, erkeklerin daha saldırgan normlarını benimseyerek, kendi akranlarına daha saldırgan davranabileceği öne sürülmüştür. Bu sonuç karma eğitimin kız öğrenciler arasında akran zorbalığı sonucuna da yol açtığını göstermektedir (s.22, 23).

2014 "Steeped in Learning" raporu, ABD'de kız okullarına giden kızların %97'sinin okullarında kendilerini güvende hissettiklerini ortaya çıkarmıştır. Bunlardan %69,4'ü kendilerini güvende hissettiklerini kesinlikle kabul ederken; aynı konuda karma eğitim veren özel okullardaki kızların oranı %55,1 ve karma devlet okullarındaki kızların oranı ise sadece %17,1'dir. Ayrıca kız okullarındaki kızların %88,6'sı okullarında "istedikleri kişi olabilme" konusunda kendilerini rahat hissettiklerini belirtmişlerdir. Bunların %43,7'si kendilerini rahat hissettiklerini kesinlikle kabul etmiştir. Buna karşılık, özel karma eğitim veren okullardaki kızların %35,4'ü ve karma devlet okullarındaki kızların ise yalnız %18,3'ü okullarında kendilerini rahat hissettiklerini kabul etmişlerdir (Holmgren, 2014, s. 6).

Bu araştırma sonuçları baz alınarak, karma eğitimin uygulandığı her yerde buna benzer sorunların aynı ya da benzer yüzdelerle ortaya çıkmasının çok muhtemel olduğu söylenebilir. Çünkü bu sorunların ortaya çıkmasının en önemli sebebi, eğitim sisteminde insan yaratılışının ve cinsiyet farklarının dikkate alınmamasıdır. Bu konu İslam dini açısından değerlendirildiğinde, çoğu aileler, kız ve erkek öğrencilerin aynı ortamda okutulması sonucu ortaya çıkabilecek istismarların dinen de uygun görülmemesi sebebiyle karma eğitime karşı çıkmaktadır. Veliler ya çocuğunu okula göndermemeyi tercih etmekte ya da zoraki göndererek zorunlu eğitim bitince çocuğunu okuldan almaktadır.

Sonuçta bu ve benzeri verilerde ortaya konduğu gibi pedagojik gerçekliği görmezlikten gelmek, eğitim sisteminde giderek büyüyen bir yaraya dönüşmektedir. Bu pedagojik gerçekliğin farkında olan bir kısım kız ve erkek öğrenciler de karma sınıflarda okumak istememektedir. Ancak karma eğitim

zorunluluğu sebebiyle bu öğrenciler pedagojik olarak gerekli gördükleri şekilde bir eğitim görme hakkından mahrum bırakılmaktadır.

Konu Hakkında Bilimsel Araştırma Sonuçları Var mıdır?

Tek cinsiyetli eğitimin sunduğu fırsatların karma eğitimin sunduğu fırsatlardan çok daha fazla olduğu ve tek cinsiyetli eğitimin öğrenme stillerindeki farklılıkların, dikkat, motivasyon ve duygusal gelişim konusunda öğrencilere bilimsel anlamda daha uygun olduğunu gösteren pek çok araştırma bulunmaktadır. Örneklere bakıldığında; Ergür (2000, s.1) öğrencilerin cinsiyetleri ile öğrenme stilleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu araştırmada ifade etmektedir. Araştırmada kız öğrencilerin değiştiren ve ayırıştırıcı, erkek öğrencilerin ise ayırıştırıcı ve özümseyen öğrenme stillerini benimsedikleri, ayrıca kız ve erkek öğrencilerin en az benimsedikleri öğrenme stiliyle yerleştiren öğrenme stili olduğunu tespit etmiştir. Ekenel (2005, s.37) ise cinsiyetin öğrencilerin matematik dersi başarısını etkilediğini araştırmada bulmuştur. Memiş (2005) te beşinci sınıf öğrencileri üzerine ders çalışma tutum ve alışkanlıklarıyla ilgili bir araştırma yapmış ve sonuçta kız öğrencilerin çalışma oryantasyonlarının erkek öğrencilerden daha iyi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Başka bir çalışmada Bayır (2015) üstün zekâlı öğrencilerin öğrenme stilleri ile ders çalışma alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemiş, inceleme sonucunda öğrenme stillerinin cinsiyet, sınıf mevcudu, matematik dersindeki başarı durumu değişkenlerine göre, ders çalışma alışkanlığının da cinsiyet ve Türkçe dersindeki başarı durumu değişkenlerine göre farklılaştığını ortaya koymuştur. Başka bir çalışmada Snyder (2000) lise öğrencilerinin öğrenme stilleri ile akademik başarıları ve cinsiyetleri arasındaki ilişkileri ve farklılıkları incelemiştir. İnceleme sonucunda erkek öğrencilerin öğrenme stilleri, devinimsel, mantıklı uzaysal ve başkaları ile birlikte çalışma, kız öğrencilerin öğrenme stillerinin ise dil, görsel alanlar, motivasyon, sessiz, yalnız çalışma boyutlarında daha baskın ve güçlü olduklarını bulmuştur (Akt. Güven, 2004). Ayrıca Güven, 880 lise öğrencisi ile yaptığı doktora tezinde öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğrenme stillerinin ve öğrenme stratejilerinin farklılaştığını ifade etmektedir.

Reese ve Dunn (2008) yaptıkları araştırma sonucunda öğrenme stillerinin cinsiyete göre farklılaştığını söylemektedir. Araştırmada erkek öğrencilerin görsel öğrenme stiline sahip oldukları, otorite yerine geçen biri ile çalışmayı sevdiğileri, daha aktif ve hareketli eğitimi tercih ettikleri belirlenirken, kız öğrencilerin, öğrenme ortamlarındaki ses, ışık ve ısı durumları ile klasik oturma

düzenini tercih ettikleri, öğrenmede erkeklere oranla motivasyonlarının yüksek olduğu, yalnız ya da çift olarak çalışmayı ve değişik öğretim metotlarını kullanmayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu konudaki yapılan kapsamlı bir tez ise Türkiye’de Öztürk (2019) tarafından yapılmış ve çalışmada öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının cinsiyetlere göre anlamlı şekilde değiştiği ve cinsiyetin öğrenme stilleri üzerinde farklılığa sebep olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerin işbirlikli öğrenme stilini, erkek öğrencilerin ise bağımlı öğrenme stilini diğerlerine göre daha çok tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde Şimşek’in (2007) de yapmış olduğu doktora tezinde de görsel, işitsel ve dokunsal öğrenme stili tercihlerinde cinsiyet faktörüne göre farklılık görülmesi bu bulguyu desteklemektedir.

2016 yılında Walden Üniversitesi/ABD de yayınlanan ve 6 yıl süren bir çalışmada karma okullarla tek cinsiyetli okullarda bulunan kız ve erkek öğrencilerin akademik başarıları karşılaştırılmış ve araştırma sonucunda hem kız öğrencilerin okuduğu hem de erkek öğrencilerin okuduğu tek cinsiyetli okullarda bulunan öğrencilerin okuma ve matematik devlet sınavı akademik ortalamalarının bölge ortalamalarından yüksek olduğunu bulmuşlardır (Hooks, 2016).

Yine ABD de siyah ve Latin kökenli erkek öğrencilerin akademik başarılarının sürekli düşük olması ve okuldan ayrılmalarının da kız öğrencilere göre fazla olmasından dolayı siyah ve latin kökenli erkek öğrenciler için Teksas’ta bir okul modeli üzerinde çalışılmış ve çalışmanın sonucunda tamamen siyah ve Latin erkek öğrencilerin bulunduğu bir okulda öğrencilerin daha başarılı olduklarını ifade etmişlerdir. Bulgular, öğretmenlerin ve müdürlerin tüm erkeklerin, tek cinsiyetli okula olumlu tutumları olduğunu ve kampüslerindeki siyah erkeklerin sosyal-duygusal ve akademik ihtiyaçlarını karşılama konusunda başarılı olduklarına inandıklarını göstermektedir. Öğretmenler ve müdürler, siyah erkekler için güvenli bir öğrenme ortamı olan tek cinsiyetli okulu vurgulayarak, başarılarının önemli yönleri olarak personel arasında ortak bir düşünce yapısını oluşturma, erkekler arasında rekabet ve kardeşlik kültürü geliştirme ve erkek merkezli bir öğretim ortamı kurma süreçlerinin olumlu olduğunu belirtmişlerdir (Moore, 2021).

2002 yılında Ulusal Eğitim Araştırmaları Kurumu İngiltere’de incelediği 2954 lisede kızlarda bütün akademik kabiliyet seviyelerinde tek cinsiyetli okul öğrencilerinin karma okullara göre daha iyi performans sergilediği, erkeklerde alt seviye akademik başarı grubunda daha iyi netice alındığı, erkekler yüksek

başarı grubunda olan erkeklerde ise kayda değer bir değişiklik görülmediği tespit edilmiştir. (LGA, 2002, s.20-37)

Avustralya Eğitim Araştırmaları Konseyi tarafından 2000 yılında 270 bin öğrencinin 6 yıl boyunca 53 ayrı dersten incelendiği çalışmada kız ve erkeklerin ayrı olarak eğitim gördüğü okullarda karma okullara göre %15 ile %22 arasında daha fazla başarı gösterdiği, bu öğrencilerin daha terbiyeli olduğu, öğrenmeden daha çok zevk aldığı tespit edilmiştir. (Radcliffe, 2018, s.8-9)

Montreal’de karma eğitimden ayrık eğitime geçen bir lisede yapılan araştırmada okula gelmeme davranışlarının %20’lerden %7’lere gerilediği, önceden sınavları geçme oranının %65 iken bu oranın %85’lere yükseldiği görülmüştür. İngiltere’de Fairhurt Lisesi’nde aynı dersi ayrı sınıflarda fakat aynı öğretmenlerden alan öğrencilerde erkeklerdeki başarının %26, kızlarda ise %22 yükseldiği ama yine de kızların erkeklerden daha başarılı olduğu tespit edilmiştir (O’Reilly, 2000). İngiltere Manchester Üniversitesinde araştırmacılar 5 devlet okulunda karma ve ayrık sınıflara koyulan öğrencilerin standartlaştırılmış bir dil testinde ayrık sınıfta okuyan erkeklerin yüzde 68’inin başarılı olduğu, karma sınıfta ise bu başarının %33’te kaldığı; kızlarda ise ayrık sınıftakilerin %89 başarı yakaladığı, karma sınıftakilerin ise %48 başarıda kaldığı görülmüştür (Henry, 2001). Michigan Üniversitesi’nde yapılan çalışmada tek cinsiyetli eğitim gören öğrencilerin akademik başarılarının devam ettiği ve bunların daha prestijli üniversitelere gittikleri belirlenmiştir (Lee ve Marks, 1990).

Başka bir çalışmada 13 ve 14 yaşlarındaki karma okul öğrencilerinden erkeklerin matematik ve fen bilgisini sevdiği drama ve dil derslerini sevmedikleri, ama tek cinsiyete göre eğitim veren okullardaki erkeklerin drama, biyoloji ve dil derslerine daha çok ilgi duyduğu görülmüş, kızların ise matematik ve fen bilgisi derslerine karma okullardaki kızlardan daha fazla ilgi duyduğu tespit edilmiştir (Stables, 1990).

Ayrıca araştırmalar, erkek ve kız çocukları arasında bazı motor becerilerde farklılıklar olduğunu göstermektedir. Örneğin; erkek çocuklar genellikle daha yüksek fiziksel güç ve dayanıklılık sergileyebilir. Erkek çocukların uzamsal becerilerde (nesnelerin konumunu anlama, yönlendirme ve geometri) kız çocuklarına göre daha yüksek performans sergilediği görülmüştür. Kız çocuklar genellikle daha erken yaşlarda kalemi tutma, parmak oyunları veya el işleri gibi becerileri geliştirme eğilimindedir (Malina, 2003). Beden eğitimi dersinde aynı müfredat ve hareket muhtevasının kız ve erkeklere uygulanması bu anlamda karma eğitimin eksikliğini göstermektedir.

Diğer yandan bazı araştırmalar matematik ve görsel-uzamsal yetenekler konusunda erkek öğrencilerin daha yüksek performans gösterdiğine dair deliller sunmaktadır. Uzamsal beceriler, geometri, haritalama ve mekânsal yönlendirme gibi alanlara erkek öğrencilerin genellikle daha fazla ilgi gösterdiği ve bu alanlarda daha başarılı olduğu gözlemlenmiştir (Hyde, Lindberg, Linn, Ellis, & Williams 2008).

Fizikî ve zihnî yönden kız ve erkek gelişimi aynı değildir. Bazı araştırmalara göre, kız öğrenciler dil ve okuma becerilerinde daha hızlı ilerleme göstermektedir. Dil ve okuma becerileriyle ilişkili olan bellek, kelime dağarcığı ve dilin anlaşılması konularında kız öğrencilerin avantajlı olduğu belirtilmiştir.

6-18 yaş aralığında kızların erkeklere nazaran fiziki ve zihnî yönden daha çabuk gelişmesi erkekler açısından dezavantaj teşkil etmektedir. Beynin yapısındaki özellikler kadın-erkek davranışlarında önemli farklılıklar meydana getirmektedir (Öztaş, 1998). Son yıllarda yapılan nörobilimsel çalışmalar bu farkın iki cins arasındaki beyin farklılıklarından (anatomik, fizyolojik, nörohumoral ve işlevsel) kaynaklandığı düşüncesini desteklemektedir (Eşel, 2005; 138). 106 sağlıklı kişide yapılan bir araştırmada beynin bazı bölümlerindeki kan akımının erkeklerdeki beyin kan akımından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun neden kaynaklandığı tam olarak bilinmemekte ise de bazı bilim adamları bunu kadın beynindeki glikoz kullanımının erkek beynindekinden %19 daha fazla olduğuna bağlamaktadır.

Aynı yaş grubunda 124 kadın ve 176 erkekte elde edilen beyin omurilik sıvısında, serotonin yıkım ürünü olan 5-hidroksi indolasetik asit miktarları ölçülmüş ve kadınların beyin omurilik sıvısındaki miktarının erkeklerin beyninden önemli oranda yüksek olduğu tespit edilmiştir (Öztaş, 1998). Yapılan diğer bir araştırmada, kızlarda dil öğrenme ve küçük kas becerilerinin erkekler göre 6 yıl daha önce geliştiği, erkeklerin beyninin ise hedef belirleme ve boyutsal hafıza açısından kızlara göre 4 yıl daha önce geliştiği görülmüştür (Labarthe, 1997).

Aynı cümleyi söyleyen iki kişi farklı algılayabilir. Erkekler söylenen şeyin anlamını prosodiden bağımsız olarak kavrarlar, kadınlar ise konuşma sırasında kelimeler ve cümlelerden çok sözel olmayan işaretlerin farkına varırlar (Eşel, 2005). Wellesley Kolejinden araştırmacılar, yüz ifadelerini, 3 yaşındaki kız çocuklarının, 5 yaşındaki erkek çocuklarından daha iyi yorumlayıp anlamlandırdıklarını gözlemlemiştir (Boyatzis, Chazan ve Ting, 1993).

Aynı yaştaki bir kız çocuğu ile erkek çocuğu arasındaki farklar, farklı yaşlardaki kız çocukları arasındaki farklardan daha fazladır. Öğrenme stilleri arasındaki farklar, beraberinde bir çok farklı öğrenme çıktısını etkilemektedir. Yapılan çeşitli araştırmalarda kız çocukların sınıfta daha yüksek standartlara sahip olmaya meyilli oldukları ve öz performanslarını daha kritik olarak değerlendirdikleri görülmüştür (Feingold, 1994).

Konu Hakkında Veli ve Öğrenci Görüşleri Nasıldır?

Tek cinsiyetli eğitime olan ilgi, ABD Eğitim Departmanı'nın 2006 yılında uygulama için yönetmelikler yayınlamasından bu yana önemli ölçüde artmıştır. Tek cinsiyetli programların akademik etkinliği konusunda araştırmalar karma sonuçlar sunsa da ülke genelinde birçok bölge NCLB (No Child Left Behind) Yasası kapsamında velilerin tercihine yönelik olarak tek cinsiyetli sınıf seçeneği sunmaktadır. Kamu eğitiminde tek cinsiyetli sınıflara yönelik seçenekler, bu düzenlemeyi incelemenin önemini vurgulamaktadır. Bu çalışma, 10 yıldır tek cinsiyetli sınıflar sunan bir ilkokulda 131 ilkokul öğrencisinin tek cinsiyetli eğitime ilişkin görüşlerini incelemektedir. Genel olarak, sonuçlar öğrencilerin tek cinsiyetli sınıflara karşı olumlu tutumlar sergilediğini göstermektedir. Çoğu öğrenci, tek cinsiyetli sınıf düzeninin özgüven, motivasyon, özsaygı, bağımsızlık, öz etkililik, tutum ve not gibi birçok önemli okul boyutunda olumlu etkisi olduğuna inanmaktadır (Tichenor, M.; Tichenor, J.; Piechura, K.; Heins, E.; MacIssac, D.; 2015). Bu araştırmada genel olarak hem erkekler hem de kızlar tek cinsiyetli program hakkında çok olumlu görüş bildirmişlerdir.

Muhammed Esat Altıntaş (2018/2, s.397-398) tarafından yapılan nitel araştırmada ise şu sonuçlara ulaşılmıştır: 1335 katılımcıdan 792'si, İlahiyat Fakültelerinde kız ve erkek öğrenciler için fakültelerde ayrı sınıflar açılmasını, bazı katılımcılar ise kız ve erkek öğrenciler için ayrı ilahiyat fakülteleri açılmasını istemektedirler

Karma eğitime karşı olan 1335 katılımcıdan 792'sinin;

%29,06'sı (388 kişi) **pedagojik kaygılarla** (eğitimin kalitesini düşürdüğü ve verimliliği olumsuz etkilediği; karma eğitim ortamında psikolojik açıdan kendilerini rahat hissedemediklerinden ötürü derse aktif olarak katılmadıkları, ilmî konuları tartışmadıkları; akıllarına takılan soruları karşı cins karşısında mahcup olma, çekinme, vb. endişelerle sormadıkları, kendilerini rahatça ifade edemedikleri, sunum yapamadıkları şeklinde gerekçeler öne sürmüştür; bazı katılımcılar ise Kur'an-ı Kerim, fıkıh, musiki gibi derslerin karma eğitim

ortamında verimli bir şekilde işlenemediğini; bazı katılımcılar ise karşı cinsten etkilendiklerini ve bu yüzden dikkatlerinin dağıldığını ifade etmiştir.),

%26,82'si (358 kişi) **dinî kaygılarla** (dinen caiz olmadığını, peygamberimizin sünnetine uygun olmadığını, bazı âlimlerce uygun görülmediğini, gelenekte yeri olmadığını ve İslam'ın öğretildiği kurumun ilkeleriyle uyuşmadığını ifade etmiştir.),

%20,67'si (276 kişi) **kız-erkek ilişkileriyle ilgili kaygılarla** (mahremiyet sınırlarının ihlal edildiğini, karşı cinse duyulan ilgi nedeniyle flört, vb. dinen hoş görülmemeyen durumların ortaya çıktığını, iffet ve hayâ gibi değerlerin zedelendiğini, bayanların kötü görünmeme arzusu ile süslendiklerini, bazı erkekler de bayanların kullandıkları parfümden etkilendiklerini ifade etmiştir.),

%0,97'si (13 kişi) **karma eğitimin ideolojik dayatma olduğu gerekçesiyle** (kendi kültürümüze ters bir uygulama olduğunu, ahlaki yapımızı bozmak için getirildiğini, bir yabancılaştırma girişimi olduğunu, modernizmin ve sekülerizmin bir tezahürü olduğunu ifade etmiştir.),

%9,36'sı (125 kişi) **125'i herhangi bir neden belirtmeksizin** karma eğitime karşı olduklarını ifade etmiştir.

Avrupa Komisyonu'nun 2010'da hazırladığı 'Eğitim Çıktılarında Cinsiyet Farkları: Avrupa'da Alınan Tedbirler ve Mevcut Durum" araştırma raporunda, tek cinsiyetli eğitimin kızlar için daha iyi sonuç verdiği aktarılmaktadır. "Tek cinsiyet sınıfları, örneğin, kızların soruları cevaplama ve derse katılmalarında daha fazla özgür hissetmelerini, erkeklerin ise öğrenci olarak kendi imajlarıyla ilgili endişelenmeden daha fazla çalışmalarını sağlamaktadır. Bu tür sınıfların motivasyon, davranış ve başarıyı artırdığı iddia edilmektedir." Ayrıca bu rapor, tek cinsiyetli okulların Avrupa'da 1970 sonrasında yaygınlaştığını, dolayısıyla sonuçlarının net olmadığını, en çok İngiltere'nin bu sisteme sahip çıktığını, bazı ülkelerde siyasî olarak sınırlandırmaya tabi tutulduğunu ve potansiyel yararlarının tartışılmaya devam ettiğini vurgulamaktadır (Eurydice, 2010, s.31, 85-87).

SONUÇ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bilimsel çalışmalar, açıkça kız ve erkeklerin farklı öğrenme, farklı düşünme ve farklı davranma tarzları olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla karma eğitim, bu açıdan bakıldığında yüzeysel eşitliği sağlamakla beraber adaletten uzaktır. Çünkü eşitlik ve hak kavramları özdeş değildir. Konuya ideolojik değil; olması gerektiği gibi insanî, demokratik, pedagojik ve bilimsel yaklaşılmalıdır. Giderek artan tek cinsiyete dayalı haklı eğitim talepleri bu açıdan dikkate alınmalıdır.

Karma eğitim uygulaması her şeyden önce Anayasa'nın 10.maddesindeki eşitlik ilkesine aykırıdır. İlkokuldan üniversiteye kadar ayrı eğitim aldırarak isteyen veli ve öğrenciler, bu madde kapsamındaki eşit haklara sahip değildir. Bu uygulamanın zorunlu olması, yukarıda bahsettiğimiz haklı gerekçelerle muhalefet edenlerin cezalandırılması anlamına gelmektedir.

Toplumun bu noktadaki beklentisi, devletin halkına güvenmesi ve taleplerini karşılamaıdır. Böyle bir demokratik yaklaşım ve tutum sonucunda eğitim daha ziyade halka mâl olacak, toplumsal barış ve birlik yolunda büyük mesafe alınacaktır.

Kız ve erkeklerin yeteneklerini yeterince geliştirmeleri için cinsiyeti inkâr etmeyen anlayışa dayalı eğitime imkân tanınmalıdır.

Bunun için: 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel kanunu Madde 15'teki "*Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır.*" ifadesi değiştirilmelidir. İsteyen veli çocuğunu tek cinsiyete dayalı eğitime yönlendirebilmeli, isteyen de karma eğitime devam edebilmelidir.

Eğitim sistemi; ortaokul, lise ve üniversite düzeyinde A-Karma okullar, B-Erkek okulları ve C-Kız okulları şeklinde düzenlenmelidir. Böylece her öğrenci ve ailenin insan haklarına uygun olarak eğitim görme hakkı sağlanmalıdır.

Konunun birinci derecede muhatabı 18 yaş altı öğrenci velileri ve 18 yaş üstü kız ve erkek öğrencilerdir. Bu durumda muhtemelen büyük bir kesim yine karma okullarda olacaktır. Ancak bu raporda araştırma sonuçları ile ortaya konulduğu gibi, sayıları hiç de az olmayan vatandaşların da demokratik hakları korunmuş olacaktır. Ayrıca tek cinsiyetli eğitimin bu raporda öngörülen artıları kamuoyunda ortaya çıktıkça, olumlu örnekler ile bu oranın giderek artacağı düşünülmektedir.

Karma okullarda ise cinsel tacizleri önlemek için öğrenciler, öğretmenler ve idareciler eğitilmelidir. Farklı yetenek, farklı öğrenme metodu, farklı ilgi alanı gereği eğitim; cinsiyet noktasında verimliliği artıracak şekilde düzenlenmelidir. Sınıf öğretmeni sınıf oturma düzenini öğrencilerin ders dinleme kapasitesi ve kişisel özelliklerine göre ayarlayabilmelidir.

KAYNAKLAR

- Altıntaş, Muhammed Esat (2018/2). Yüksek Din Öğretiminde Karma ya da Tek Cinsiyete Dayalı Eğitim Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. C 17, S 34, ss. 373-406
- American Association of University Women (AAUW) (October 01, 1993). Hostile hallways: the AAUW survey on sexual harassment in America's schools. Author A L Bryant, Washington, *The Journal of School Health*, Vol. 63; Issue 8; pp. 355-357 ISSN: 0022-4391 1746-1561 <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.1993.tb07153.x>
- Ankara Üniversitesi, Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi (23.03.2022). CTS Birimi Olan Üniversiteler. <http://cts.ankara.edu.tr/2022/03/23/cts-birimi-olan-universiteler/> (Erişim tarihi: 26.09.2023)
- Bayır, Z. (2015). Üstün zekâlı öğrencilerin öğrenme stilleri ile ders çalışma alışkanlıkları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- BBC (August 24, 2015). Parents miss pressures on girls, says Girlguiding. <https://www.bbc.com/news/education-34039534> (Erişim tarihi: 21.09.2023)
- BBC, By Claire Savage (September 6, 2015). School sex crime reports in UK top 5,500 in three years. <https://www.bbc.com/news/education-34138287> (Erişim tarihi: 21.09.2023)
- BBC, By Judith Burns (September 13, 2016). MPs seek better plan to fight school sexual harassment. <https://www.bbc.co.uk/news/education-37338712.amp> (Erişim tarihi: 21.09.2023)
- BBC News Türkçe, Ilgın Yorulmaz (5 Temmuz 2019). Japonya'daki kadın üniversiteleri: Neden kuruldular, başarılılar mı?, Tokyo. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-48877807> (Erişim tarihi: 26.09.2023)
- Bridge, Loren (August 8, 2022). "Girls should not be collateral damage in the push for co-ed schooling". <https://educationhq.com/news/girls-should-not-be-collateral-damage-in-the-push-for-co-ed-schooling-125714/> (Erişim tarihi: 22.09.2023)
- Briquet, Coline (2019). "De la banalisation des violences de genre en école d'ingénieur.e-s". *Dans Cahiers du Genre* 2019/1 (n° 66), pp.109 à 128 Éditions: Association Féminin Masculin Recherches ISSN 1298-6046 ISBN 9782343178301 DOI10.3917/cdge.066.0109
- Boyatzis, C., Chazan, E., Ting, C. Z. (1993). Preschool children's decoding of facial emotions. *Journal of Genetic Psychology*, 154, 375-382.
- Diefenbach, H. und Klein, M. (2002). 'Bringing Boys Back in'. Soziale Ungleichheit zwischen den Geschlechtern im Bildungssystem zuungunsten von Jungen am Beispiel der Sekundarschulabschlüsse. *Zeitschrift für Pädagogik* 6/2002: 938–958.
- Diegelmann, K. (1995). Frauen in technischen Studiengängen - Studium und Berufsperspektiven. Ein Seminarkonzept: Dokumentation des Pilotprojektes "Natur- und Ingenieurwissenschaften für Mädchen - ein Schulversuch mit Orientierungsmöglichkeiten für Mädchen, Eltern und LehrerInnen". Darmstadt.
- Ekenel, E. (2005). Matematik dersi başarısı ile biliş ötesi öğrenme stratejileri ve sınav kaygısının ilişkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

- Ergür, D.O. (2000). Hacettepe Üniversitesi dört yıllık lisans programlarındaki öğrencilerin kişisel özellikleri ile öğrenme stillerinin karşılaştırılması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19, 234-241.
- Eşel, E. (2005). Kadın ve Erkek Beyninin Farklılıkları. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 15, 138-152.
- Eurydice (2010). Eğitim Çıktılarında Cinsiyet Farkları: Avrupa'da Alınan Tedbirler ve Mevcut Durum. Brüksel: Avrupa Komisyonu. ISBN: 978-92-9201-236-6 doi:10.2797/75912
- Falconer School Safety Report (2007). "The Road to Health: A Final Report on School Safety" in Toronto District School Board. https://www.falconerschoolsafetyreport.com/pdf/executive_summary.pdf (Erişim tarihi: 22.09.2023)
- Feingold, A. (1994). Gender differences in personality: a meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 116, 429-456.
- Gee, K. A.; Cho, R. M. (2014). The effects of single-sex versus coeducational schools on adolescent peer victimization and perpetration. *Journal of Adolescence*, 37(8), 1237-1251. DOI: 10.1016/j.adolescence.2014.08.011
- Girlguiding (June 16, 2021). New research reveals 80% of girls don't feel safe outside. [https://www.girlguiding.org.uk/about-us/press-releases/80-of-girls-dont-feel-safe-outside-alone-with-over-half-receiving-unwanted-sexual-comments-and-attention-reveals-girlguiding-research/#:~:text=In%20school%2C%20Girlguiding's%20research%20ofound,on%20social%20media%20\(41%25\)](https://www.girlguiding.org.uk/about-us/press-releases/80-of-girls-dont-feel-safe-outside-alone-with-over-half-receiving-unwanted-sexual-comments-and-attention-reveals-girlguiding-research/#:~:text=In%20school%2C%20Girlguiding's%20research%20ofound,on%20social%20media%20(41%25).). (Erişim tarihi: 21.09.2023)
- Güven, M. (2004). Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları, 91.
- Harvard University (August 14, 2020). "Harvard Policies", Office for Gender Equity. <https://oge.harvard.edu/policies> (Erişim tarihi: 26.09.2023)
- Henry, J. (2001). Help for the boys helps the girls. Times Educational Supplement (London, UK), June 1.
- Holmgren, R. (2014). "Stepped in Learning: The student experience at all-girls' schools." Charlottesville, VA: National Coalition of Girls' Schools.
- Hooks, K. R. (2016). Single-Gender Education at an Urban Middle School, Doktora Tezi, Walden Üniversitesi, ABD, <https://scholarworks.waldenu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3289&context=dissertations>
- Hyde, J. S., Lindberg, S. M., Linn, M. C., Ellis, A. B., & Williams, C. C. (2008). Gender similarities characterize math performance. *Science*, 321(5888), 494-495.
- Johnson, D.; Gastic, B. (2014). Patterns of bullying in single-sex schools. *Sexuality Research and Social Policy*, 11(2), 126-136. DOI: 10.1007/s13178-014-0146-9
- Konlan, Kennedy Diema; Dangah, Muriel Mavis (2023). "Students' experiences of sexual harassment; a descriptive cross-sectional study in a college of education, Ghana". *Heliyon* 9, 4764. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e14764>
- Labarthe, J.C.(1997). Are boys better than girls at building a tower or a bridge at 2 years of age? *Archives of Diseases of Childhood*, 77,140-144.
- Lee, Valerie E.; Croninger, Robert G.; Linn, Eleanor; Chen, Xianglei (Summer, 1996). "The Culture of Sexual Harassment in Secondary Schools" *American Educational Research Journal*, Vol. 33, No. 2, pp. 383-417 (35 pages) <https://doi.org/10.2307/1163290>

- Lee, V., Marks, H. M., (1990). Sustained effects of the single-sex secondary school experience on attitudes, behaviors, and values in college. *Journal of Educational Psychology*, 82, 578-592.
- Local Government Association (LGA) (July, 2002). the impact of school size and single-sex education on performance. LGA educational research programme. Authors: Thomas Spielhofer, Lisa O'Donnel, Tom Benton, Sandie Schagen, Ian Schagen. ISBN: 1 903880 29 7
- Macquarie Marketing Group (MMG) and the Alliance of Girls' Schools Australasia. (2020). The girls' school edge: A comparison of outcomes for girls from single-sex and co-educational schools using PISA data. Published by the Alliance of Girls' Schools Australasia. <https://www.agsa.org.au/news/new-pisa-analysis-shows-girls-school-students-outscore-co-ed-girls-on-all-academic-measures/> (Erişim tarihi: 26.09.2023)
- Malina, R. M. (2003). Motor development during infancy and early childhood: Overview and suggested directions for research. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 1(3), 183-202.
- Memiş, A. (2005). Öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ve tutumlarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Mission Australia (2020). "Youth Survey Report 2020: Data breakdown for the Alliance of Girls' Schools Australasia." Authors: Tiller, E., Fildes, J., Hall, S., Hicking, V., Greenland, N., Liyanarachchi, D., and Di Nicola, K. Sydney, NSW: Mission Australia. ISBN: 978-1-875357-25-3
- Moore, JLV. (2021). Single-Sex Schools For Black Boys In America: A Case Study. Doktora Tezi, The University Of Texas At Arlington.
- National Education Union and UK Feminista, (2017). "It'a just everywhere": A study on sexism in schools -and how we tackle it. <https://ukfeminista.org.uk/wp-content/uploads/2017/12/Report-Its-just-everywhere.pdf> (Erişim tarihi: 21.09.2023)
- Ontario Human Rights Commission (January 27, 2011). "Sexual harassment in education", [Policy on preventing sexual and gender-based harassment](https://www.ohrc.on.ca/en/policy-preventing-sexual-and-gender-based-harassment/5-sexual-harassment-education-o). Updated by the OHRC May 2013. <https://www.ohrc.on.ca/en/policy-preventing-sexual-and-gender-based-harassment/5-sexual-harassment-education-o> (Erişim tarihi: 21.09.2023)
- O'Reilly, J. (2000). Mixed school hits new heights with single-sex classes. *Sunday Times* (London), August 20.
- Öztaş, B. (1998). Cinsiyet ve beyin fonksiyonları. *Klinik Psikofarmakolojide Yenilikler-IV Kitabı* (26 28 Ekim 1998), 5-11.
- Öztürk, D. (2019). Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Matematik Dersi Akademik Başarıları ve Ders Çalışma Alışkanlıkları Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Plotnik, Rod (2009). *Psikoloji'ye Giriş*. Çev.Tamer Geniş. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Radcliffe, Adam (August 2018). Academic and Musical Success by Gender Separation. NWCommons, Northwestern College - Orange City, Master's Theses. S.8-9.
- Reese, L., V. & Dunn, R., (2008), Learning styles preferences of a diverse freshmen population in a large, private, metropolitan university by gender and GPA. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 9 (1), 95-112.
- Stables, A. (1990). Differences between pupils from mixed and single-sex schools in their enjoyment of school subjects and in their attitudes to science and to school. *Educational Review*, 42(3), 221-230.

- Stanford University. (August 14, 2020) "Sexual Violence Support", Office of the Vice Provost for Institutional Equity, Access & Community. <https://equity.stanford.edu/sexual-violence-support> (Erişim tarihi: 26.09.2023)
- Strateji Düşünce ve Analiz Merkezi (SDAM) (Şubat 2017). "Pedagojik Açından Karma ve Tek Cinsiyetli Eğitim Modelleri", http://www.sdam.org.tr/image/foto/2017/11/28/PEDAGOJIK-ACIDAN-KARMA-VE-TEK-CINSIYETLI-EGITIM-MODELLERI_1511876263.pdf (Erişim Tarihi: 25.09.2023)
- Sweeting, Helen; Blake, Carolyn; Riddell, Julie; Barrett, Simon; Mitchell, Kirstin R. (Feb 23, 2022). "Sexual harassment in secondary school: Prevalence and ambiguities. A mixed methods study in Scottish schools", *PLoS One*, 17(2): e0262248. doi: 10.1371/journal.pone.0262248
- The74, By Marianna McMurdock (February 13, 2023). Nearly 1 in 5 Teen Girls 'Engulfed' In Wave of Sexual Violence; Many Suicidal. <https://www.the74million.org/article/nearly-1-in-5-teen-girls-engulfed-in-wave-of-sexual-violence-many-suicidal/> (Erişim tarihi: 23.09.2023)
- Tichenor, Mercedes; Tichenor, John; Piechura, Kathy; Heins, Elizabeth; MacIsaac, Doug. (2015). Elementary Student Perspectives on Single-Gender Classes, *Journal of Curriculum and Teaching*, 4(2), p.80-85, doi:10.5430/jct.v4n2p80
- UNESCO (March 15, 2015). "Gender-based violence in and around schools prevents millions of children worldwide from fulfilling their academic". Last update: 20 April 2023 <https://www.unesco.org/en/articles/gender-based-violence-and-around-schools-prevents-millions-children-worldwide-fulfilling-their> (Erişim tarihi: 23.09.2023)
- University of Oxford (December 1, 2014). "Harassment Policy", [Equality and Diversity Unit. https://edu.admin.ox.ac.uk/university-policy-on-harassment](https://edu.admin.ox.ac.uk/university-policy-on-harassment) (Erişim tarihi: 26.09.2023)
- Wikipedia (2023). Ochanomizu Üniversitesi. https://en.wikipedia.org/wiki/Ochanomizu_University (Erişim tarihi: 26.09.2023)
- Witkowska, Eva; Menckel, Ewa (February, 2005). "Perceptions of sexual harassment in Swedish high schools: experiences and schoolenvironment problems". *European Journal of Public Health*, Vol. 15, No. 1, 78–85 <https://doi.org/10.1093/eurpub/cki119>
- Wolfe, David A.; Chiodo, Debbie (February, 2008). "Sexual Harassment and Related Behaviours Reported Among Youth from Grade 9 to Grade 11" https://www.researchgate.net/publication/228586234_Sexual_Harassment_and_Related_Behaviours_Reported_Among_Youth_from_Grade_9_to_Grade_11/link/09e4150d07ae710358000000/download (Erişim tarihi: 22.09.2023)